

Izvještaj o radu radne grupe za suzbijanje upotrebe eksplozivnih naprava i drugih nedozvoljenih alata i opreme u svrhu ulova ribe za period 2022. - maj 2024. godina sa predlogom narednih aktivnosti u borbi protiv nelegalnog ribolova

Vlada Crne Gore je na sjednici od 26. avgusta 2021. godine donijela zaključak kojim je zadužila Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da zbog promjene u organizaciji državne uprave kao i personalnim promjenama u istim formiraju novu radu grupu za sprovođenje mjera u cilju suzbijanja nezakonitog ribolova.

Na osnovu navedenog zaključka Vlade Crne Gore, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u septembru 2021. godine formiralo je novu Radnu grupu za suzbijanje upotrebe eksplozivnih naprava i drugih nedozvoljenih alata i opreme u svrhu ulova ribe u čiji sastav su ušli predstavnici svih relevantnih državnih i naučnih institucija kao i predstavnici NVO sektora i grupe građana i to:

1. **Katarina Burzanović**, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, generalni direktor Direktorata za ribarstvo, koordinator;
2. **Igor Vujović**, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, savjetnik za ribarstvo, sekretar;
3. **Nikol Bajčeta**, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, savjetnik za ribarstvo član;
4. **Ivan Knežević**, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, inspektor za ribarstvo, član;
5. **Dragan Gorović**, Ministarstvo unutrašnjih poslova, v.d. pomoćnik direktora Uprave policije, Sektora opšte nadležnosti, član;
6. **Dragan Klikovac**, Ministarstvo unutrašnjih poslova, v.d. pomoćnik direktora Uprave policije, Sektora granične policije, član;
7. **Žarko Lukšić**, Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava pomorske sigurnosti, pomoćnik direktora, član;
8. **dr Aleksandar Mijović**, Nacionalni parkovi Crne Gore, služba za zaštitu prirodne baštine i održivi razvoj, član;
9. **Ana Pešić**, Institut za biologiju mora, viši naučni saradnik, član;
10. **Miloš Pipović**, Osnovno državno tužilaštvo, savjetnik, član;
11. **Aleksandar Vuković**, Stop krivolovu, član;
12. **Lazar Vukčević**, Savez sportsko ribolovnih organizacija Crne Gore, član;
13. **Željko Kosić**, Savez za sportski ribolov na moru, član,
14. **Azra Vuković**, NVO „Zeleni dom – Green home“ direktorica, član

Nelegalni, neprijavljeni i neregulisani ribolov (NNN ribolov) opšte je prepoznat kao veliki ekološki, ekonomski i društveni problem. Hiljadama godina mora i okeani predstavljali su beskrajn prostor ostavljajući utisak da ne postoje ograničenja za čovječanstvo. Ova iluzija trajala je sve do sredine 20. vijeka kada je sve intenzivniji ribolov počeo uništavati svjetske ribolovne stokove. Bili su to prvi znaci upozorenja o postojanju granica morskih resursa i o potrebi regulisanja ribolovnih aktivnosti kako bi se ti resursi sačuvali. Zaštita života u moru i rijekama je imperativ i moramo učiniti sve kako bismo spriječili nezakonite i neodržive ribolovne aktivnosti. Svi učesnici u lancu, od vlada do potrošača, odgovorni su za oporavak mora i rijeka, te za život onih koji zavise od proizvoda iz ribarstva.

Nezakonit i neprijavljen ribolov nije samo problem sa kojim se suočava Crna Gora. Evropska unija donijela je Uredbu o NNN ribolovu, koja je i ključan dio zakonodavstva o uređenju ribarstvu širom svijeta. Uredba o NNN ribolovu stupila je na snagu u 2010. godine, a dopunjena je Uredbom Komisije (EZ) br. 1010/2009, i u istoj je detaljno opisana njena primjena. Primjenjuje se na sva plovila koja upotrebljavaju ribolovne resurse namijenjene tržištu EU-a i na sve državljanke EU-a uključene u ribolovne aktivnosti. Međutim, njome se ne namjerava zamijeniti primarna odgovornost država zastave da disciplinuju svoja plovila ili odgovornost obalnih država u pogledu nadziranja svojih voda. Ta se uredba primjenjuje samo u slučaju da ta dva mehanizma ne djeluju i da teška kršenja ostanu nekažnjena od strane države zastave ili obalne države.

Kao odgovor na ovo globalno pitanje u Crnoj Gori napravljen je široki front za zajedničku borbu protiv nelegalnog ribolova. U periodu od 2022. do 2024. godine održano je pet sastanaka Radne grupe na kojima su se definisale aktivnosti na suzbijanju nelegalnog ribolova, podnosili izvještaji od realizovanim

aktivnostima, davali predlozi za unapređenje rada svih uključenih aktera. Glavne aktivnosti bile su usmjerene na kontrolu lica za koje se osnovano sumnja da se bave nezakonitim ribolovom, kontinuirano pokrivanje prostora gdje se prema operativnim podacima i prijavama građana može očekivati upotreba dinamita, stalna kontrola plovila za koje postoje indicije da se koriste za nezakonit ribolov.

Zajednički rezultat svih uključenih aktera je podrazumijevao obavljenih oko 1700 kontrola nelegalnih ribolovaca, mjesta prodaje i mjesta na kojima su postojali operativni podaci o prisustvu eksplozivnih naprava, 40 zajedničkih kontrola na moru inspektora za morsko ribarstvo i pripadnika granične policije, podnešeno 150 prekršajnih naloga, podnešeno 130 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, 10 krivičnih prijava, oduzeto više desetina kilograma eksploziva, oduzeto oko 3 tone nelegalno izlovljene ribe, školjki, i prstaca, oduzeto preko 10 km nelegalnih i neobilježenih mreža. U akciji koja je realizovana 2023. godine zajedno sa pripadnicima Uprave policije, pronađeno je 30kg eksploziva, koji je preuzet na dalje postupanje. Osim toga na Skadarskom jezeru privremeno je oduzeto 37 plovila, 34 vanbrodska motora, 1081 mreža, 17 električnih pretvarača, 45 akumulatora.

Osim navedenih aktivnosti važno je napomenuti da je u ovom periodu pokrenuto i realizovano niz drugih aktivnosti kojima se direktno ili indirektno uticalo na unapređenje i zaštitu ribljih resursa i morskih ekosistema. Tako je, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede:

- u junu 2023. godine u cilju održivog korišćenja, zaštite, očuvanja i unapređenja riba i drugih vodenih organizama u ribolovnim vodama, nakon sprovedene procedure javnog oglasa u skladu sa Zakonom o slatkovodnom ribarstvu i akvakulturi, povjerilo Sportsko ribolovnim klubovima na čuvanje resursa ribe u rijekama i jezerima. Na ovaj način smo omogućili da primjenu zakonskih normi na rijekama i jezerima može da vrši preko 50 ovlašćenih lica ribočuvara;
- Pokrenulo proceduru izrade novog Zakona o morskom ribarstvu i marikulturi;
- Izradilo novu strategije ribarstva Crne Gore, koju je Vlada Crne Gore u martu mjesecu 2024. godine i usvojila;
- Pokrenulo proceduru izmjene postojećeg zakona o slatkovodnom ribarstvu;
- Organizovalo radionice za ribočuvarare i nadzornike u JP NPCG;
- U saradnji sa KNB Production u 2022. godini u veoma gledanoj emisiji „Život sa morem“ zajedno sa inspektorima uradilo emisiju sa posebnom tematikom brobe protiv nelegalnog ribolova;
- Izradilo promotivni materijal u cilju promocije Radne grupe;
- Izvršilo nabavku nove teremalne kamere za potrebe NP Skadarsko jezero, jer je prethodna uništena, kao i nabavku UPS uređaja;

- Shodno zahtjevima korisnika riba i drugih vodenih organizama u toku 2022. godine za potrebe:
 - a) SRK PODGORICA nabavilo autonomnu polu profesionalnu letilicu – Dron, računar, elektronski sistem za monitoring ribolovne vode video nadzor, koji čine 6 video kamera i 1 uređaj za bilježenje video nadzora;
 - b) SRK NIKŠIĆ autonomnu polu profesionalnu letilicu – Dron;
 - c) SRK BERANE autonomnu polu profesionalnu letilicu – Dron;
 - d) SRK BAJO PIVLJANIN autonomnu polu profesionalnu letilicu – Dron;
 - e) SRK PLAVSKO JEZERO autonomnu polu profesionalnu letilicu – Dron;
- Potpisalo ugovore o izradi ribolovnih osnova za : Lim i Plavsko jezero, rijeku Čehotinu sa pritokama, Nikšićke akumulacije;
- Izvršilo nabavku unifromiri za inspektore:
- Organizovalo razne vrste obuka i studijskih posjeta za inspektore u cilju upoznavanja sa dobrim praksama kontrole i nadzora u zemljama regiona, kao i sa radom inspekcijских službi u drugim zemljama EU.

U prethodnom periodu radna grupa je u više navrata isticala dobar rad i nesebično poštovanje službe zaštite NP Skadarko jezero, kao i inspektora za ribarstvo koji su u brojnim akcijama učinili da se u značajnoj mjeri smanji nelegalni ribolov, ali ovaj problem i dalje predstavlja jedan od značajnih kojim se država Crne Gora mora temeljno posvetiti. Posebno značajnim pomakom ocijenjen je podatak da su određena lica osuđena na zatvorske kazne zbog nezakonitog ulova ribe. Ocjenjujući da se, nažalost, svijest ribokradica jedino može promijeniti na ovaj restriktivan način, predstavnici Radne grupe su izrazili nadu da će tužilaštvo i sudovi i u narednom periodu nastaviti da rješavaju procesuirane slučajeve i najoštrije kažnjavaju sve devastatore našeg mora, jezera i rijeka.

U periodu izad nas nastavljena je uspješna saradnja sa civilnim sektorom koja je naročito iskazana u saradnji sa grupom građana **STOP KRIVOLOVU** i **NVO Carp Security Group** koji su dali ogroman doprinos na suzbijanju nelegalnog ribolova na moru i na slatkovodnim vodama.

U cilju očuvanja resursa ribarstva i zaštite morskih i slatkovodnih ekosistema, poseban fokus u narednom periodu mora biti stavljen na ograničavanje upotrebe ribolovnih alata najštetnijih za biodiverzitet morskog dna, uvođenjem nulte tolerancije za nezakonite prakse, očuvanje resursa ribarstva i zaštitu morskog ekosistema suzbijanjem prilova i obezbjeđivanjem sprovođenja mjera za upravljanje ribarstvom u svim zaštićenim područjima u moru.

RADNA GRUPA ZA SUZBIJANJE UPOTREBE EKSPLOZIVNIH NAPRAVA I DRUGIH NEDOZVOLJENIH ALATA I OPREME U SVRHU ULOVA RIBE 2021-2023

Vlada
Crne Gore

Ministarstvo
poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

Ministarstvo
unutrašnjih
poslova

Ministarstvo
saobraćaja i
pomorstva

CRNA GORA
Osnovno
državno tužilaštvo

